Region Stockholm

FÖRSLAG TILL BESLUT

REGIONSTYRELSEN

2020-09-22

Vänsterpartiet

Ärende nr 6
RS 2020-0262

Yttrande över slutbetänkandet Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Förslag till beslut

Vänsterpartiet föreslår regionstyrelsen att besluta följande:

Vänsterpartiets förslag till yttrande utgör region Stockholms svar yttrande över slutbetänkandet Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Utredningen har analyserat hur kommunerna kan stärkas för att klara välfärdsuppdraget. Det skiljer mycket i storlek på Sveriges kommuner från den minsta med dryga 2500 invånare till den största (Stockholm) med nästan en miljon invånare. På så sätt skiljer sig också förutsättningar och krav. Utredningen fastslår att kommunernas förmåga att med egna skatteintäkter finansiera nettokostnaderna minskar överallt i landet utom i storstadskommunerna. Det som är mest svårlöst inför framtiden är kompetensförsörjningen. Allt fler blir äldre och pensionsavgångarna ökar. Det råder också arbetskraftsbrist inom välfärdssektorn. Svårast är det i små perifera kommuner där det är svårt att locka personal, en stor del av befolkningen är äldre, skatteunderlaget är tamt och underhåll blir eftersatt då högre krav ställs på välfärdstjänsterna. Styret i Region Stockholm säger i sitt svar att den som inte kan rätta munnen efter matsäcken inte ska kompenseras av staten, vilket ger ett dystert budskap till stora delar av övriga Sverige. Vänsterpartiet anser att det är nödvändigt att utveckla finansieringsmodeller som kan hålla hela Sverige levande och attraktivt och med ett utbud av likvärdiga välfärdstjänster.

Utredningen lyfter några insatser varav vi här väljer att kommentera några.

1. En mer strategisk samverkan. Vänsterpartiet anser att det är mycket viktigt att kommuner och regioner, tillsammans med privata utförare, ges uppdrag att samarbeta mer kring invånarna. En trygg välfärd med invånaren i centrum måste bygga på samarbeten och inte på konkurrens. Det räcker inte med en ”extrapeng” i köp-sälj-systemet för att åstadkomma de nätverk vi vill se kring invånarna som bäst behöver det. Vi ser positivt på utredningens förslag att starta en försöksverksamhet, men vill också påminna om Norrtäljemodellen som har funnits sedan 2006. Det är bra att man i försöksverksamheten också vill ge undantag för vissa lagar och regler som försvårar samverkan och det är viktigt att dessa kunskaper tas med när man går vidare med att bygga ut samverkanskoncept över hela Sverige. Vi ser också att det är viktigt att samarbetsförsök/projekt inte ses som sparåtgärder och går in med besparingsuppdrag, vilket var fallet då Norrtäljemodellen sjösattes. Detta har lett till tio år av minusposter trots billigare och effektivare verksamhet än i övriga Region Stockholm. Samarbetsprojekt gynnar invånare, särskilt invånare i behov av stöd från flera olika aktörer. Det gynnar också kompetensförsörjningen, speciellt på mindre orter där man

kanske bara behöver en 25%-tjänst och via samarbete kan dela på t ex en kurator och på så sätt kunna erbjuda samordnade heltidstjänster.

2. Digital infrastruktur. Det är mycket viktigt att staten tar ett större ansvar för att snabbt åstadkomma en likvärdig, fungerande digital infrastruktur över hela landet. Det ger möjligheter till samarbeten på distans och möjligheter att kunna erbjuda tjänster digitalt. Detta är absolut nödvändigt för att säkra kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet.

3. Studielån. Vi ser också positivt på att utredningen föreslår att se över återbetalning av studielån för att göra yrken och orter mer attraktiva. Här finns dock mer att göra genom att erbjuda vidareutbildningar till spetskompetenser på betald arbetstid, se till att alla aktörer tar emot studenter och deltar i utbildningen av fler yrkesverksamma samt att erbjuda fler utbildningsplatser, fysiskt och digitalt. Även här blir den digitala infrastrukturen avgörande för att fånga upp människor i hela landet.